

Zájem o moderní československé dějiny a především pak o kritický rok 1938 přivedly Jaroslava Palaczuka k tématu jeho bakalářské práce. Z těch, kteří se podíleli nebo měli podílet na obraně republiky, především pak na ostraze státních hranic, si vybral Stráž obrany státu, tvořenou v podstatě nearmádními ozbrojenými státními složkami. Nejedná se o téma, které by nebylo literaturou dotčeno, těší se pozornosti především u milovníků militarií a autorů literatury faktu. Jejich pozornost se však soustřeďuje na krizové měsíce kolem poloviny roku 1938. Jaroslava Palaczuka tento stav literatury inspiroval k tomu, aby se zaměřil na období předcházející, na genezi a přípravu této ozbrojené složky pro boj.

Pro svou studii použil vedle dostupné literatury archivní prameny především z Národního archivu a Vojenského historického archivu. Při váhání nad koncepcí a pojetím své práce se nakonec rozhodl pro to, zaměřit se na základní formální zakotvení SOS, zajímaly jej především směrnice, jimiž se tyto útvary řídily, na základě kterých fungovaly, a pak také souhrnné zprávy, pojednávající o výsledcích přípravy a cvičení, sloužících k zvýšení akceschopnosti SOS. Tento přístup je zajisté možný, snad i klasický, jen můžeme mít občas pocit, že se z něj poněkud vytratil konkrétní život. Váhání mezi obecným a konkrétním je nesnadné, v tomto případě byla zvolena ona obecná rovina, která je držena v celé práci. Dílčí konfrontace s rovinou konkrétní mohla být obohacením i rozšířením, a bezesporu zpestřením, předkládané práce. Na druhou stranu je třeba konstatovat, že tímto textem si Jaroslav Palaczuk vytvořil slušné podmínky pro další zkoumání dané problematiky, pokud, jak sám několikrát v bakalářské práci naznačuje, by chtěl zůstat tématu Stráže obrany státu věrný.

Celkově se domnívám, že se Jaroslavu Palaczukovi podařilo vyhledat a zmapovat přípravné fáze existence SOS, i když jistá problematizace tématu, větší dávka analytičnosti a naopak menší dávka popisnosti by této bakalářské práci bezesporu slušely. Je trochu škoda, že se v textu plně nezračí úsilí, které bylo heuristice ve skutečnosti věnováno, a ani plně neodráží široký rozhled, který Jaroslav Palaczuk po dané tématice má. Jistě bude mít příležitost, aby tyto své přednosti ještě uplatnil. I přes výše uvedené výhrady se domnívám, že práce splňuje kritéria, kladená na texty tohoto typu, a proto ji doporučuji k obhajobě.